

گردشگری مذهبی استان همدان

با درآمدی بر

گردشگری مذهبی، مفاهیم و مبانی

ناصر رضائی

عضو هیات علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری

مدیر گروه میراث طبیعی

۱۳۹۸

سرشناسه: رضائی، ناصر، ۱۳۴۶-
 عنوان و نام پدیدآور: گردشگری مذهبی استان همدان با درآمدی بر گردشگری مذهبی، مفاهیم و مبانی / تألیف ناصر رضائی؛
 [برای] پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، مرکز معرفی فرهنگی
 مشخصات نشر: تهران: پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، ۱۳۹۸
 مشخصات ظاهری: ۱۱۴ ص.
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 شابک: 978-600-8977-66-7
 موضوع: گردشگری -- ایران -- نمونه پژوهی
 موضوع: Tourism -- Iran -- Case studies
 موضوع: زیارتگاه‌های اسلامی -- ایران -- همدان (استان) -- نمونه پژوهی
 موضوع: Islamic shrines -- Iran -- Hamedan (Province) -- Case studies
 موضوع: همدان (استان)
 موضوع: Hamadan (Iran: Province)
 شناسه افزوده: پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، مرکز معرفی فرهنگی
 شناسه افزوده: پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری
 شناسه افزوده: Research Institute of Cultural Heritage & Tourism
 رده‌بندی دیویی: ۳۰۹/۷۹۱/۹۵۵
 رده‌بندی کنگره: ۶۴۱/۱۱۸ الف / G1۵۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۱۹۱۰

مرکز معرفی فرهنگی

نام کتاب: گردشگری مذهبی استان همدان با درآمدی بر گردشگری مذهبی، مفاهیم و مبانی

تألیف: ناصر رضائی

طرح جلد: عباس امامی

طرح و اجرا: خسرو نوروززاده چگینی

چاپ و صحافی: ناصح

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۸

قیمت: ۳۶۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۷۷-۶۶-۷

ناشر: پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان امام خمینی، ابتدای خیابان سی تیر، پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری

دورنگار: ۰۲۱-۶۶۷۳۶۷۸۸

تلفن: ۰۲۱-۶۶۷۳۶۴۵۲-۶۰

رایانامه: ccp@richt.ir

تارنما: www.richt.ir

فروشگاه الکترونیکی کتاب: richtbook.ir

فهرست مطالب

۸	سخن ناشر
۱۰	پیشگفتار
۱۳	فصل اول : کلیات
۱۵	مقدمه
۱۶	طرح مسأله
۱۷	اهمیت موضوع
۱۸	اهداف
۱۹	نتایج
۱۹	مفاهیم کلیدی تحقیق
۱۹	گردشگری
۱۹	مذهب
۲۰	گردشگری مذهبی
۲۰	گردشگری زیارتی
۲۰	استان همدان
۲۱	فصل دوم: گردشگری مذهبی، مفاهیم و مبانی
۲۲	مقدمه
۲۳	ماهیت گردشگری
۲۵	مذهب
۲۶	ساختار مذهب
۲۷	مذهب و گردشگری
۲۷	گردشگری و شریعت
۲۹	گردشگری مذهبی
۳۰	مفهوم گردشگری مذهبی
۳۱	تعریف گردشگری مذهبی
۳۱	اهداف گردشگری مذهبی
۳۲	کارکردهای گردشگری مذهبی
۳۳	ویژگی‌های گردشگری مذهبی
۳۵	صنعت گردشگری مذهبی
۳۶	بخش‌های گردشگری مذهبی
۳۷	انواع گردشگری مذهبی

۳۸		خصوصیات گردشگران مذهبی
۳۹		تقسیم‌بندی انواع گردشگران مذهبی
۴۰		زیارت و گردشگری مذهبی
۴۲		مفهوم زیارت
۴۳		انواع زیارت
۴۴		ویژگی زیارت
۴۴		ویژگی‌های مشترک زیارت در ادیان مختلف
۴۶		نقش گردشگری زیارتی
۴۶		جاذبه‌ی گردشگری مذهبی
۴۷		اما، مقدس
۴۸		انواع مکان‌های مقدس زیارتی
۴۹		کارکرد امکان مقدس
۴۹		زیارتگاه
۵۰		امارت‌های مذهبی
۵۰		معابد
۵۱		کلیساها
۵۱		اشیای هنری عبادت
۵۲		مناطق اصلی گردشگری زیارتی
۵۳		جایگاه گردشگری در فرهنگ اسلامی
۵۴		اهداف توسعه گردشگری مذهبی پایدار
۵۴		آثار مثبت و تهدیدات عمده گردشگری مذهبی
۵۷		ضرورت‌های توسعه گردشگری مذهبی در ایران
۵۹		فصل سوم: معرفی توانمندی‌های گردشگری مذهبی استان همدان
۶۰		مقدمه
۶۲		ویژگی‌های جغرافیایی استان
۶۲		ارتفاعات
۶۳		آب و هوا
۶۳		حمل و نقل
۶۴		زبان
۶۴		دین و مذهب
۶۵		مسیحیان همدان

۶۵.....	یهودیان همدان.....
۶۶.....	بزرگان و مشاهیر استان.....
۶۶.....	مشاهیر پیش از اسلام.....
۶۶.....	مشاهیر بعد از اسلام.....
۶۷.....	شخصیت‌های دوران معاصر.....
۶۸.....	فقها و عارفان.....
۶۹.....	وزیران و سیاستمداران.....
۶۹.....	مکان‌ها و آثار باستانی مذهبی.....
۶۹.....	هنرهای صنایع وابسته به دین.....
۷۰.....	آئین‌های مذهبی.....
۷۱.....	جاذبه‌های مذهبی استان همدان.....
۷۱.....	شهرستان اسدآباد.....
۷۴.....	شهرستان بهار.....
۷۵.....	شهرستان قویسرکان.....
۸۹.....	شهرستان رزن.....
۹۳.....	شهرستان کبودرآهنگ.....
۹۴.....	شهرستان ملایر.....
۹۸.....	شهرستان نهاوند.....
۱۰۵.....	شهرستان همدان.....
۱۰۷.....	امامزاده‌ها.....
۱۲۰.....	مساجد.....
۱۲۷.....	آرامگاه‌ها.....
۱۳۲.....	سقاخانه‌ها.....
۱۳۲.....	مراکز مذهبی و تاریخی اقلیت‌ها.....
۱۳۷.....	جاذبه‌های متفرقه.....
۱۳۹.....	فصل چهارم: سخن پایانی.....
۱۴۰.....	مقدمه.....
۱۴۲.....	نتیجه‌گیری و پیشنهادات.....
۱۴۵.....	منابع.....

پیشگفتار

گردشگری مذهبی فرصت ویژه‌ای برای عموم است تا آگاهی خود را در خصوص اهمیت تنوع زیستی در گردشگری ارتقاء داده و نقش گردشگری پایدار را در زندگی بشر دریابند. وجود جلوه‌های مختلف فرهنگی و تمدنی مذهبی (مانند اماکن مذهبی، مناسک و آداب و رسوم مذهبی) شرایط را برای جذب گردشگر فراهم می‌آورد. تقریباً تمامی مذاهب پیروان خود را به سفر سفارش نموده و آداب خاصی برای سفر قائل هستند. از همین رو یکی از شاخه‌های مهم که هر ساله تعداد زیادی از گردشگران را در سراسر جهان به حرکت وامی‌دارد گردشگر مذهبی است. این نوع از گردشگری هم همانند سایر رشته‌های عالی‌پایه‌ها دارای نیازمند برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح است تا نتایج بهتری از آن حاصل آید. در این کتاب اولین قدم شناسایی مفاهیم و مبانی گردشگری مذهبی است که به‌عنوان کلیه و چارچوب برنامه‌ریزی‌ها می‌تواند ایفای نقش نماید.

شناسایی و معرفی توانمندی‌های گردشگری مذهبی کشور یکی از مهمترین اقدامات در جهت برنامه‌ریزی و اولویت‌بندی برنامه‌ها برای توسعه گردشگری، هم در بعد ملی و هم بین‌المللی است. برای این منظور یکی از استان‌های کمتر شناخته شده در حوزه گردشگری مذهبی؛ علیرغم توان بالقوه آن حداقل در دو حوزه تاریخی و طبیعی؛ یعنی استان همدان به‌عنوان نمونه در این پژوهش انتخاب شد. دستاوردهای پژوهش فوق‌العاده شگفت‌انگیز بود؛ چرا که به زعم اکثر افراد بسیاری کارشناسان این حوزه که عمدتاً گردشگری مذهبی را خلاصه در قطب‌های گردشگری مذهبی کشور همچون خراسان رضوی، قم و فارس می‌دانند؛ استان همدان با دارا بودن تنوع فراوان خود در این حوزه می‌تواند به‌عنوان یکی از قطب‌های مهم گردشگری مذهبی کشور ایفای نقش نماید.

ناصر رضائی